

Berlingske Tidende, kronik, 8. februar 1985

Fosteret: ting eller individ?

Hvornår er et embryo et ufødt barn? Således spørger kronikøren i anledning af Indenrigsministeriets betænkning »Fremskridtets pris«. Han rejser flere spørgsmål, end han giver svar. Men hans konklusion er tydelig nok: i hvert fald indtil videre bør der være forbud mod forsøg med embryoer/fostre.

Af Lars Adam Rehof

I Indenrigsministeriets betænkning kaldet »Fremskridtets pris« fremlægger en gruppe læger og jurister forslag til en dansk regulering af de muligheder, som bl.a. den medicinske teknologi giver, og de problemer, som den rejser. Betænkningen er på mange måder kritisabel. I det følgende vil jeg imidlertid koncentrere mig om at fremlægge nogle overvejende subjektive synspunkter på det forslag, som for mig er betænkningens mest centrale og kontroversielle, nemlig en accept af, at der kan udføres forsøg på (til formålet tilvejebragte) fostre (eller med et medicinsk set mere korrekt udtryk: embryoner, se i øvrigt illustrationen). Hermed være ikke sagt, at udvalgets forslag om fosterdiagnostik, surrogat-(ruge-)mødre etc. er uvæsentlige, men jeg mener, at disse spørgsmål er lettere at løse end spørgsmålet om tilladeligheden af forsøg på levende fostre.

Både her og andre steder er der grund til at gøre en bemærkning om terminologien. Betænkningen vælger overvejende at anvende en lægevidenskabelig terminologi; derfor tales der om »embryoner« og »genterapi«. I denne sprogbrug ligger der en teknificering af debatten på et lægevidenskabeligt fundament; det ændrer dog ikke ved det forhold, at selv disse termer har en positiv værdi, som går ud over, hvad videnskaben kan berettige. Gør engang det tankeeksperiment at erstatte »embryo« med »ufødt barn«, og se, hvorledes diskussionen derved straks får en anden farvning og retning – dette siger noget essentielt om *begge* udtryk.

Nok om det: jeg vil i det følgende overvejende anvende udtrykket »foster«, selv om vi her bevæger os ind på et politisk-moralsk tema. Et centralt tema – det centrale tema efter min mening – er hermed angivet. Populært kan det udtrykkes således: hvornår er et foster et ufødt barn? Eller med andre ord: har et foster krav på retsbeskyttelse enten fra befrugtningøjeblikket, som kan være et nyttigt pejlepunkt, da det (endnu) er en betingelse sine qua non, eller eventuelt fra et senere tidspunkt, f.eks. den af udvalget anførte 14-dages grænse? Spørgsmålet kan sættes på spidsen ved at stille endnu et spørgsmål: *er et foster en ting eller et individ/person?* Jeg mener, at vi her bevæger os ind mod kernen af den debat, vi før eller siden vil blive tvunget til at føre: kan man eje et foster, producere et foster, sælge et foster, eller kan »det« så at sige råde over sig selv eller blive rådet over indtil videre af personer (værge/moder – biologisk eller social), som må antages at ville varetage fosterets tarv? Og hvad er et fosters tarv? Er det en »ret« til ikke at blive født med misdannelser, eller er det en ret til at blive født, fordi et liv (som engang vil blive født, blive til et individ) nu engang er sat i værk, om ikke andet i biologisk forstand?

Det er de(t) spørgsmål, som udvalget ikke har taget stilling til. Eller man kan måske sige, at udvalget netop har taget effektiv stilling til det ved (i samklang med Warnock-rapporten) at foreslå (acceptere) en fjorten-dages grænse for forsøg på levende embryoer. Men der skal argumenteres for dette standpunkt! Det er utilladeligt at tage et så kvalitativt og i egentlig forstand radikalt skridt uden at besinde sig ét sekund.

Før jeg skrider til en diskussion af, hvorvidt vi bør tillade forsøg på fostre, må jeg gøre op med et par mulige indsigelser. Den første angår abortlovgivningen. Jeg vil her